

Toples in de toko

Nederlandse leenwoorden in het Indonesisch ...
en andersom

PETER STEENMEIJER

Eerste druk © 2009 Peter Steenmeijer

Foto's: Peter Steenmeijer en Suparto

Illustraties: Maruja Steenmeijer

ISBN: 978-90-8834-806-8

Uitgeverij Boekscout.nl Soest

www.boekscout.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

PETER STEENMEIJER

Toples in de toko

Nederlandse leenwoorden in het Indonesisch...

en andersom

Voorwoord

"*Toples in de toko*" betekent iets heel anders dan de meeste lezers zullen vermoeden. Maar dat kunt u zelf ontdekken in het boek van Peter Steenmeijer dat nog veel meer verrassingen bevat.

Wie in Indonesië rondreist wordt al gauw geconfronteerd met de meest uiteenlopende Nederlandse leenwoorden, die duiden op een lange Nederlandse aanwezigheid in het alledaagse leven in de Indonesische Archipel. Van "*knalpot*" tot "*indehoi*", van "*sok bleeker*" tot "*pelopor*" en nog ruim 5000 andere voorbeelden. Sommige leenwoorden zijn zo ingeburgerd dat Indonesiërs zich tegenwoordig niet meer bewust zijn van de vreemde herkomst ervan.

Peter Steenmeijer heeft er in de vele jaren die hij in Indonesië heeft gewoond niet alleen een bijzondere verzameling van gemaakt, maar ook een originele. Er bestaan reeds diverse publicaties over Nederlandse leenwoorden in het Indonesisch, maar dit boek bevat weer nieuwe ontdekkingen en interpretaties die elders niet te vinden zijn. Alles is gebaseerd op eigen directe waarnemingen en onderzoek. Nederlandse leenwoorden worden soms op bepaalde eilanden wel gebruikt, maar op andere weer niet. Zo komt "*doorsmeer*" veelvuldig voor op Sumatra, maar weer niet op Java.

Steenmeijer behandelt omgekeerd ook de Indonesische leenwoorden in het Nederlands. En dan is er de speciale categorie Arabische leenwoorden in het Indonesisch die hun weg via Indonesië hebben gevonden naar het Nederlands, zoals "*piekeren*", een leenwoord dat in de talen van andere Europese landen onbekend is, omdat zij geen koloniaal verleden hebben in Indonesië. Nasi goreng vormt voor de meeste Nederlanders een goede vertaling van "*Nasi goreng*", zo ingeburgerd is deze term inmiddels.

Maar de uitdrukking "*dat is niet mijn pakkie an*" - ook afkomstig van het Indonesisch - wordt al minder herkenbaar. Sommige Indonesische leenwoorden zijn in het hedendaagse Nederland al minder gangbaar geworden bij de nieuwe generatie, zoals "*senang*".

Leenwoorden vormen een boeiend onderwerp. De woorden reizen niet zelf, maar worden altijd overgebracht door mensen en hun geschriften en weerspiegelen daarmee een belangrijk onderdeel van de geschiedenis. Steenmeijer's wijze van uitleg en schrijven moedigen slechts aan om niet alleen veel meer te willen weten over de leenwoorden zelf, maar ook over de daarmee verbonden geschiedenis van de Nederlandse aanwezigheid in de Indonesische archipel. Dit boek vormt dan ook een interessante taalwegwijzer in de geschiedenis van Indonesië, zowel in het heden als in de "*tempo doeloe*".

Dr. Nikolaos van Dam
Hr Ms Ambassadeur te Jakarta